

ŠE DVE PUŠKINOVİ

PREVEDEL MILE KLOPČIČ

PESNIK

(1827)

Dokler ne pride čas obreda,
ki nanj pokliče ga Apol,
mu svet je nič, življenje beda,
mori duha mu težka bol.
Njegova lira peti noče,
srce zastruplja sen grenak;
takrat od vseh sirot mogoče
je on največji siromak.

A komaj se je oglasila
beseda božja iz temè,
kot orel preplašen razpne
njegova duša svoja krila.
Sveta zabavam se umika,
kričanje ljudstva ga boli,
ponosen v srcu, poln moči
prezira ljudskega malika.
Ves razviharjen, poln glasov
beži ves mračen na bregove
samotnih, spenjenih valov,
v šumeče gaje in gozdove.

*

(1833)

Ne daj mi, da zblaznim, Gospod!
Ne, rajši grem berač na pot,
in rajši žejo, glad!

Ne da bi za razum se bal,
ne da bi plaho trepetal,
da ga zgubim, zaklad!

Če bi ostal kot zdajle prost,
bi blazen zbežal v temni gozd,
med drevje bi se skrtil.

In pel bi, v blodnje okovan,
in v zmedi čudnih, strašnih sanj
bi pozabljenje pil.

Poslušal bi valov šepet,
v nebo upiral bi pogled
in bil bi blažen, prost.

Kot veter bil bi ves močan,
ki rjove in grmi čez plan
in ruje, lomi gozd.

A strah in groza: kdor zblazni,
se vse ko kuge ga boji,
za njim zapre se dver.

Tam na verige je pripet,
in skoz rešetko zlobni svet
ga draži kakor zver.

Ne bo me tešil šum valov,
ne slavčkov glas, šelest gozdov;
in slišal bom, jetnik,

le blazne krike vsak večer,
odurnih paznikov prepir
in le žvenket verig.

PUŠKIN KOT DRAMATIK

BRATKO KREFT

V.

PUŠKIN je pokazal v svoji tragediji povsem drugačno gledanje ko Karamzin. Njegovo gledanje bi se dalo skrčiti na tri glavne tvorce ruskega družbenega življenja: narod — plemstvo — car! Pojem narod je s plemstva in carja prenesel na rusko ljudstvo, tako da lahko govorimo tudi o ljudstvu, plemstvu in carju. To je vsekakor v idejni analizi velik korak naprej. Prijatelj dekabristov, ki so se imeli za prebuditelje ruskega ljudstva, saj jim je bilo rusko ljudstvo svet ideal, je v svojo tragedijo pripeljal ruski narod, kakor nihče pred njim. Lahko rečemo, da je na razmerje vseh treh gledal politično in da je na osnovi te drame in njenega smisla napisal prvo rusko politično tragedijo. Za to tezo imamo še več primerov.

Ko se Dimitrij v svoji zaljubljenosti izda Poljakinji Marini, da ni pravi carjevič, mu dekle zagrozi, da ga bo razkrinkala. Marina ljubi carjeviča, ne samozvanca, biti hoče carica — žena pravega carja. Dimitrij jo zavrne, češ da ji nihče več ne bo verjel, da ni on carjevič. Niti papež niti kralj niti plemstvo se ne brigajo za to, ali je on res carjevič ali ne, zanje je glavno, da imajo vzrok za razdor in vojno. Tako gledanje na zgodovino je daleč od Karamzinove božje previdnosti. Nadaljevanje in izpopolnitev omenjene misli najdemo še v razgovoru plemiča Puškina (pesnikovega prednika) in Basmanova, ki sta prestopila na Dimitrijevo stran. Tudi Puškin (oseba v drami) sam ni prepričan, da je Dimitrij pravi carjevič, toda Rusija in Poljska sta ga za pravega že priznali. Bojari, ki so bili še vedno odločilni pri vladanju